

Medarbeiderprosjektet i allmennpraksis

Av:
Tove Rutle
Olav Rutle †
Kari Svarttjernet

Denne rapporten er laget etter en spørreundersøkelse i 1995 blant 1560 medarbeidere på norske legekontorer. Hensikten har vært å finne ut mer om deres arbeidssituasjon, et felt det tidligere knapt har vært fokusert på. Det meste har dreid seg om legenes og pasientenes rolle, mens medarbeiderne er en glemt (og gjemt) gruppe.

Man fant at 89% av medarbeiderne hadde helsefaglig utdanning, 60% er legesekretærer og knapt 10% sykepleiere, de andre er bioingeniører, hjelpepleiere eller har annen bak-

grunn. Det er i hovedsak godt voksne kvinner i dette yrket. (Se tabell 1)

Hele 80% av medarbeiderne angir at de roterer i arbeidet, det vil si at de både utfører arbeide i skranken, på laboratoriet og på skiftestua. Av merkantile oppgaver har ca 30% ansvar for regnskap og budgett, mens over 70% foretar innkjøp for legekontoret. Mange kunne tenkt seg utvidete arbeidsoppgaver, spesielt egne konsultasjoner og arbeide med pasientgrupper. Lederfunksjonen er det derimot hele 55% som ikke ønsker å ha. Mange opplever stor grad av frihet til å bestemme sine arbeidsmetoder og er svært fornøyd med ansvarsmengden og variasjonen i arbeidsoppgaver. Hele 88% svarte at de var svært eller ganske tilfreds med jobben sin. Som negative enkeltfaktorer ved arbeidet dominerer lav lønn og uakseptabelt høyt arbeidspress.

Fortsatt fra forrige side

men, men omtaler lovens intensjon på en herlig lettlest, humoristisk og fyldestgjørende måte. Siden hensikten med internkontroll nettopp er å ha oversikt og kontroll ved sin egen praksis vil man i denne boka få mange gode tips og boka fyller på den måten igjen hullene de to andre bøkene etterlater.

HVEM, HVA, HVORDAN har først og fremst som siktemål å presentere faget allmennmedisin for nyutdannede kolleger som vil «lukte» på det, men har også mange gode konkrete tips når kontoret skal utformes. De innleder med en god ideologisk innføring og fortsetter med en kort innføring i hvordan man kan organisere sin egen praksis, både på det praktiske og organisatoriske plan. Her fokuseres det også på at det er legen selv som må passe på at egen

arbeidsdag er organisert slik at man holder ut i praksisen over år. Å avgrense ansvarsområdet og arbeidsmengden

er en kunst mange leger ikke behersker. I dette heftet blir dette temaet belyst godt og kan være til støtte for dem som føler dette temaet som vanskelig og truende.

Naturlig nok har ingen av bøkene omtalt drift av praksis i fastlegeordningen. Dersom den blir innført, vil jeg anbefale leserne å lese dagsaktuelt stoff, vårens nummere av Utposten bør da stå høyt på prioriteringslista!. Dermed skulle det være mulig å takle overgangen uten for mye besvær, selv for de mindre entusiastiske av oss.

Man kan ikke bruke all verdens tid til å lese om drift av praksis, det gjelder å spare energien til å omsette teori til praksis! Med disse fire bøkene tror jeg det teoretiske grunnlaget er dekket, og når de obligatoriske understrekninger og utropstegn i marginen er på plass er tiden inne til å skride til verket: Muligheten for at et av Norges mest veldrevne legekontorer skal bli ditt er ikke lenger en umulighet!

Jannike Reymert.

90% opplever arbeidet som stressende, og for de fleste er telefonen den største stressfaktoren i arbeidet. Bare 6% føler seg utbrent, noe som vel rimer med at de som svarte ved denne spørreundersøkelsen, hadde jobbet 9 år i gjennomsnitt ved samme legekontor.

I spørreundersøkelsen kommer det frem at gjennomsnittlig sykefravær er 3%. Det er ikke overraskende plager fra nakke/skuldre som dominerer, hele 50% av de som svarte plages av dette. Tallet er sammenfallende med det man fant hos kvinner mellom 25 og 55 år ved en befolkningsundersøkelse i Oslo i 1991.

Den siste delen av undersøkelsen er viet informasjon og kommunikasjon. Halvparten mener de ikke får den informasjon som er nødvendig for å være faglig oppdatert i sitt daglige arbeide. Foruten kursvirksomhet, betyr tilbakemelding fra kollega og pasienter samt fagmøter på kontoret mye.

86% av dem som svarte har personalmøter på sitt kontor, mens bare 26% har tilbud om medarbeidersamtaler på arbeidsstedet. Mange mener det er lite kommunikasjon mellom lege og medarbeider, og at de får dår-

lige tilbakemeldinger på faglige og personlige kvalifikasjoner.

Medarbeidernes arbeidsvilkår oppleves svært likt blant dem som svarte på spørreundersøkelsen. Det kan tolkes dithen at arbeidsvilkårene stort sett er like på norske legekontorer enten de er private eller kommunale. Ut fra funnene kommer forfatterne med anbefalinger som vist i tabell 2.

Denne undersøkelsen gir svært nyttig informasjon om en viktig hjørnestein på allmennlegekontorene. Den bør leses av både leger og medarbeidere, og kan med fordel være utgangspunkt for drøftelser både på personalmøter og i medarbeidersamtaler. Vi leger har nok altfor lett for å tro at alt på kontoret dreier seg om oss og vår funksjon, men etter å ha lest denne rapporten har jeg fått ny giv på å fokusere på kontorets ansikt utad, mine gode medarbeidere som nok i langt større grad enn jeg har tenkt over bidrar til at legekontoret fungerer så godt som det gjør. Jeg blir litt ydmyk og flau når jeg leser rapporten, her drøftes ting på kontoret som har forbedringspotensiale! Med denne rapporten har vi fått et godt hjelpemiddel til å vri fokuset mer i retning av medarbeidere og vi får dermed håpe at rapporten bidrar til et enda triveligere legekontor!

Jannike Reymert

Anbefalninger og forslag til praktiske tiltak

1. Redusere opplevelsen av stress og hindre muskel-/skjellettplager
 - diskutere medarbeiderrollen i sin helhet
 - se nærmere på stressfaktorer og hvordan disse kan reduseres
 - se på muligheten for utvidede arbeidsoppgaver
2. Bedre kommunikasjon funksjonen mellom lege og medarbeider
 - medarbeidersamtale
 - personalmøter – fagmøter – delta på samme kurs
 - gi hverandre tilbakemeldinger
 - bli bedre kjent med hverandre også på det personlig plan
3. Faglig utvikling
 - se på mulighetene for utvidede oppgaver
 - etter-/videreutdanning
 - legekontoret som en arena for videreutdanning